

Abstract

The purpose of this research was to study the instructional supervision needs of teachers in the Dipangkornwittayapat (Taweewattana) School. Data were gathered from seventy-two teachers through a check list including curriculum, teaching preparation, learning activities, instructional materials, and measurement and evaluation on a five point scale. The statistical analysis used included percentages, mean, standard deviation and content analysis.

The research findings were as follows: The overall instructional supervision needs of teachers in the study were at a high level. It was shown that the highest needs were for instructional materials followed by teaching preparation.

คำสำคัญ: ความต้องการ/การนิเทศการสอน/ครู

KEYWORDS: NEEDS/INSTRUCTIONAL SUPERVISION/TEACHERS

บทนำ

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดไว้ว่าผู้บริหาร ครูและบุคลากรทุกฝ่ายจำเป็นต้องร่วมดำเนินการอย่างมีระบบ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน การที่ครูจะมีความสามารถจัดการเรียนการสอนได้ดีนั้น ครูจะต้องได้รับการพัฒนา ช่วยเหลือและได้รับการชี้แนะแนวทางเพื่อให้ครูสามารถพัฒนาคุณภาพการสอนได้โดยวิธีการที่ใช้นั้น เรียกว่า การนิเทศการสอน

การนิเทศการสอนเป็นงานที่มุ่งพัฒนากระบวนการเรียนการสอน เพื่อช่วยพัฒนาครูให้เกิดความเจริญงอกงามในวิชาชีพมีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาครูให้มีการปรับปรุงการเรียนการสอนหรือการศึกษาให้มีคุณภาพดีเป็นงานที่ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้เป็นที่ไปตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน และเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการในโรงเรียนและเกี่ยวข้องกับครูโดยตรง (Glickman,1981)

จากผลการวิจัยที่เกี่ยวกับการนิเทศการสอน ส่วนใหญ่พบว่าครูมีความต้องการนิเทศการสอนในด้านต่างๆสอดคล้องกัน เช่น รัฐศักดิ์ เจริญศิลป์ (2545) ได้ศึกษาความต้องการนิเทศการสอนของครูการศึกษาพิเศษเรียนร่วมในโรงเรียนที่เป็นศูนย์กลางทางวิชาการเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ พบว่า มีความต้องการนิเทศการสอนอยู่ในระดับมากทั้งในด้านหลักสูตร ด้านการเตรียมการสอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนและเทคนิควิธีสอน ด้านสื่อการเรียนการสอนและด้านการวัดผลประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับโสภณ ชุมพลศักดิ์ (2555) ได้ศึกษาถึงความต้องการนิเทศในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32 ผลการวิจัยพบว่าความต้องการนิเทศภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความต้องการนิเทศภายในอยู่ในระดับมากทั้งในด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งทำให้เห็นได้ว่าการนิเทศการสอนนั้นมีความสำคัญสำหรับครู เพราะเป็นทางที่จะนำไปสู่การปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของครู การปรับปรุงกิจกรรมในชั้นเรียนให้มีคุณภาพและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้นไปได้

จุดมุ่งหมายของการนิเทศการสอนการดำเนินการเพื่อให้ครูสามารถพัฒนางานของตนเองให้มีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลถึงการพัฒนานักเรียนให้ได้ตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

วัชร่า เล่าเรียนดี (2552) กล่าวว่าจุดมุ่งหมายของการนิเทศการสอน คือ การส่งเสริมพัฒนาความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพครูที่ส่งผลโดยตรงต่อผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยอาศัยการช่วยเหลือ แนะนำ ให้

ความรู้และการฝึกปฏิบัติด้านการพัฒนาหลักสูตร เทคนิควิธีการเรียนการสอนใหม่ๆ การใช้และการสร้างสื่อ นวัตกรรมการสอน และการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อให้ครูสามารถปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน หรืองานในวิชาชีพของตนเองอย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพและเกิดผลสูงสุดตามเป้าหมาย

สำหรับบุคลากรที่มีหน้าที่ในการนิเทศการสอน เพื่อให้คำปรึกษากับครู แนะนำ ช่วยเหลือ ปรับปรุง เกี่ยวกับการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้นนั้น Grickman (1981) และ Harris (1985) ได้กล่าวถึงผู้ที่ทำหน้าที่ในการนิเทศการสอน ได้แก่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ ครูหัวหน้าหมวด ครูผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน ครูประจำชั้นและผู้บริหารและบุคคลต่างๆที่มีความสามารถในการนิเทศ

กระบวนการในการนิเทศการสอน เป็นแบบแผนในการดำเนินงานนิเทศการเรียนการสอนอย่างเป็น ขั้นตอนและต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดเปลี่ยนแปลงในตัวครูอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยตรงที่จะทำให้การเรียนของผู้เรียนสูงขึ้นได้ มีนักการศึกษาได้เสนอแนวคิดไว้ ดังนี้

Boyan and Copeland (1978) ได้นำเสนอกระบวนการนิเทศการสอนไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การประชุมก่อนการสังเกตการสอน (Preobservation Conference) เป็นการพิจารณาระบุเรื่อง หรือพฤติกรรมที่ควรปรับปรุงหรือพัฒนา กำหนดเกณฑ์หรือมาตรฐานของพฤติกรรมที่ต้องการจะปรับปรุง และเลือกหรือสร้างเครื่องมือสังเกตการสอนที่สอดคล้องเหมาะสมกับพฤติกรรมหรือเรื่องที่จะปรับปรุงและพัฒนา

2. การสังเกตการสอน (Observation) เป็นสังเกตพฤติกรรมที่กำหนดหรือกระบวนการสอนที่กำหนด และบันทึกข้อมูลพฤติกรรมที่ปฏิบัติหรือกระบวนการสอนที่ใช้ดำเนินการสอนโดยใช้เครื่องมือที่เลือกหรือสร้างขึ้นเอง

3. การวิเคราะห์ข้อมูลหลังการสังเกตการสอน (Analysis Results) โดยผู้นิเทศวิเคราะห์เองหรือ ร่วมกันกับผู้รับการนิเทศ ร่วมกันพิจารณาพฤติกรรมที่ปฏิบัติหรือขั้นตอนกระบวนการสอนสิ่งใดเรื่องใดควร คงไว้ หรือควรเปลี่ยนแปลงปรับปรุงให้ถูกต้องหรือให้ดีขึ้น

4. การประชุมภายหลังการสังเกตการสอน (Postobservation Conference) เป็นขั้นตอนการให้ ข้อมูลย้อนกลับที่เกี่ยวกับผลการสังเกตและบันทึกข้อมูลจากการสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียนของครู ใน ขณะเดียวกันควรกระตุ้นให้ครูมองเห็นยอมรับผลที่ได้จากการสังเกตการณ์สอน และผู้นิเทศกับครูร่วมกัน พิจารณายุทธวิธีในการปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาพฤติกรรมการสอนเพื่อส่งผลถึงพัฒนาการการเรียนรู้ของ นักเรียน

Glickman (1981) ได้เสนอกระบวนการนิเทศการสอนไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การประชุมร่วมกับครู (Preconference with teacher)
2. การสังเกตการสอนในชั้นเรียน (Observation of classroom)
3. การวิเคราะห์และติดตามผลการสังเกตการสอนและพิจารณาวางแผนการประชุมร่วมกับครู
4. ประชุมร่วมกับครูภายหลังการสังเกตการสอน (Postconference with teacher)
5. วิเคราะห์และพัฒนาการดำเนินการ 4 ขั้นตอน เพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขให้มี

ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และควรให้โอกาสครูได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นให้มาก

Acheson and Gall (2003) ได้เสนอกระบวนการนิเทศการสอน ไว้ 3 ขั้นตอน

1. จัดประชุมเพื่อวางแผน (Planning Conference) โดยผู้นิเทศกับครูผู้รับการนิเทศเพื่อให้ครูได้มีโอกาสนำเสนอความต้องการ ประเด็นที่สนใจจะปรับปรุงและพัฒนา และความมุ่งหวังที่จะพัฒนา บทบาทของผู้นิเทศในขั้นตอนนี้ก็คือ ช่วยให้ครูเข้าใจในเรื่องที่ครูสนใจ ให้ครูได้มองเห็นภาพการสอนของตนเองในปัจจุบัน ร่วมกันพิจารณาเทคนิคใหม่ๆที่ครูสนใจจะนำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน

2. การสังเกตการสอน (Observation) การสังเกตการสอนต้องดำเนินการด้วยกระบวนการที่มีการวางแผน กำหนดแนวทางและวิธีการสังเกตการสอนที่เหมาะสม เวลาที่จะทำการสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียน และวิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับ

3. การประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback Conference) ขั้นตอนนี้ผู้นิเทศและครูประชุมร่วมกันเพื่อวิเคราะห์ผลการสังเกตการสอน และร่วมกันตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไข

ซึ่งกล่าวได้ว่ากระบวนการนิเทศการสอน เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับครูในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยมีการปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีขั้นตอนสรุปดังนี้

1. การประชุมก่อนการสังเกตการสอน เพื่อทำความเข้าใจและตกลงกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

2. การสังเกตการสอน เป็นการสังเกตพฤติกรรมหรือกระบวนการสอนของครูในชั้นเรียนพร้อมทั้งบันทึกรายละเอียดการในการจัดการเรียนการสอน

3. การประชุมหลังการสังเกตการสอน เป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับที่เกี่ยวกับผลการสังเกตการสอน เป็นการให้ผู้นิเทศกับครูร่วมมือกันเสนอแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาพฤติกรรมการสอนเพื่อส่งผลถึงพัฒนาการเรียนรู้นักเรียน

ในการนิเทศการสอนให้เกิดประสิทธิภาพนั้น ผู้นิเทศควรที่จะต้องมีความชำนาญในหลายๆด้าน ซึ่งถ้าผู้นิเทศไม่มีทักษะในการดำเนินการนิเทศการสอนย่อมทำให้การนิเทศไม่ประสบความสำเร็จ Katz and Kahn (1978) จึงกล่าวถึงทักษะในการนิเทศการศึกษาไว้ 3 ทักษะ คือ

1. ทักษะด้านเทคนิค (Technical skill) เป็นความเข้าใจและความสามารถใน กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิธีการ กระบวนการดำเนินการหรือเทคนิค เช่น การรู้จักการอ่าน เขียน พูด ฟัง การจัดลำดับเรื่องเป็น การสาธิต การเขียนแผนภูมิและวาดภาพ การคำนวณเป็น และการเป็นประธานในที่ประชุม

2. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human skill) เป็นความสามารถที่จะทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถสร้างความร่วมมือกันให้เกิดขึ้นในขณะทำงาน เช่น การมีความเข้าใจ การรู้จักสังเกต การสะท้อนความรู้สึกและความคิด การมีส่วนร่วมในการอภิปราย

3. ทักษะด้านคตินิยม (Conceptual skill) เป็นทักษะที่เกิดจากการมองเห็นภาพรวมขององค์การถึงความสัมพันธ์ในงานแต่ละด้าน การเปลี่ยนแปลงในส่วนใดจะต้องส่งผลกระทบต่อส่วนใดบ้าง ผู้นิเทศจึงต้องรู้จักวิเคราะห์ วิวินิจฉัย วิพากษ์วิจารณ์ได้

พฤติกรรมในการนิเทศ คือ การกระทำที่แสดงออกให้เห็นของผู้ปฏิบัติการนิเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำเสนอ ช่วยเหลือและส่งเสริม ร่วมมือกันกับครูในการปรับปรุงพัฒนาในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งครูแต่ละบุคคลมีข้อแตกต่างกัน Glickman (1995) ได้เสนอแนวคิดพฤติกรรมนิเทศไว้ เพื่อผู้นิเทศการสอนต้องคำนึงและเลือกใช้พฤติกรรมในการนิเทศให้เหมาะสม ดังนี้

1. พฤติกรรมการนิเทศแบบชี้แนะควบคุม (Directive Control Approach) คือ พฤติกรรมการนิเทศที่ผู้นิเทศให้กรอบแนวคิด ทิศทางและทางเลือกในการปฏิบัติแก่ครู เพื่อให้ครูปฏิบัติตาม

2. พฤติกรรมการนิเทศแบบชี้แนะให้ข้อมูล (Directive Informational Approach) คือ พฤติกรรมการนิเทศที่ผู้นิเทศแนะนำให้ครู และครูมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการเลือกวิธีการที่เหมาะสมด้วยตนเอง

3. พฤติกรรมการนิเทศแบบร่วมมือ (Collaborative Approach) คือ พฤติกรรมที่ผู้นิเทศต้องมีส่วนร่วมปรึกษาหารือกันเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู ระหว่างผู้นิเทศกับครูเริ่มต้นด้วยการทำความเข้าใจในปัญหาให้ตรงกัน มีข้อตกลงร่วมกันในแผนปฏิบัติ และให้ข้อเสนอแนะแก่กันและกัน

4. พฤติกรรมการนิเทศแบบไม่ชี้แนะ (Non-directive Approach) คือ การนิเทศที่ผู้นิเทศต้องทำการพูดคุยทำงานร่วมกับครู โดยที่ครูจะเป็นผู้ตัดสินใจด้วยตนเอง ผู้นิเทศเป็นผู้ช่วยในการสนับสนุนเรื่องต่าง ๆ ที่ครูร้องขอเท่านั้น

โรงเรียนที่ปิงกรวิทยาพัฒนา(ทวีวัฒนา)ในพระราชูปถัมภ์ฯ ได้มีการให้นักเรียนเข้ารับการประเมินระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O – NET) ในปีการศึกษา 2555 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายยังต่ำกว่าระดับมาตรฐาน (งานสารสนเทศ,2556) การนิเทศการสอนจะช่วยในการแก้ไขปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู จากความสำคัญของนิเทศการสอนดังกล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความต้องการการนิเทศการสอนของครูในโรงเรียนที่ปิงกรวิทยาพัฒนา(ทวีวัฒนา) ในพระราชูปถัมภ์ฯ เพื่อหาแนวทางการนิเทศการสอนได้ตรงตามความต้องการของครูผู้สอน การพัฒนาเกี่ยวกับการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นจะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความต้องการการนิเทศการสอนของครูในโรงเรียนที่ปิงกรวิทยาพัฒนา(ทวีวัฒนา)ในพระราชูปถัมภ์ฯ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนที่ปิงกรวิทยาพัฒนา(ทวีวัฒนา)ในพระราชูปถัมภ์ฯ ปีการศึกษา 2556 จำนวน 72 คน

ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษาความต้องการการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนที่ปิงกรวิทยาพัฒนา (ทวีวัฒนา) ในพระราชูปถัมภ์ฯ โดยใช้กรอบแนวคิดด้านงานสอนของใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) และสงัด อุทรานนท์ (2532) ซึ่งผู้วิจัยสรุปประเด็นต่างๆได้ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร
2. ด้านการเตรียมการสอน
3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน
4. ด้านสื่อการเรียนการสอน
5. ด้านการวัดและประเมินผล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่จัดการเรียนการสอน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	มีความต้องการการนิเทศการสอนมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความต้องการการนิเทศการสอนมาก
3	หมายถึง	มีความต้องการการนิเทศการสอนปานกลาง
2	หมายถึง	มีความต้องการการนิเทศการสอนน้อย
1	หมายถึง	มีความต้องการการนิเทศการสอนน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open – ended)

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือโดยดำเนินการ ดังนี้

ศึกษาค้นคว้า แนวคิด หลักการที่เกี่ยวกับการนิเทศการสอน เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวลกำหนดเป็นขอบข่ายและเนื้อหาของเครื่องมือ โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามและตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ความตรงของเนื้อหา ภาษาที่ใช้ ความสอดคล้องและเหมาะสมกับกรอบแนวคิดและขอบเขตการวิจัยที่กำหนด และจัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการการนิเทศการสอนของครูในโรงเรียนที่ปึงกรวิทยาพัฒนา (ทวีวัฒนา) ในพระราชูปถัมภ์ฯ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือจากสาขานิเทศศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนที่ปึงกรวิทยาพัฒนา (ทวีวัฒนา) ในพระราชูปถัมภ์ฯ เพื่อขอความร่วมมือในการทำแบบสอบถามงานการวิจัย โดยผู้วิจัยดำเนินการส่งและรับแบบสอบถามด้วยตนเอง และนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS โดยการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการการนิเทศการสอนของครู ใช้การโดยหาค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ความต้องการการนิเทศการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนที่ปึงกรวิทยาพัฒนา(ทวีวัฒนา)ในพระราชูปถัมภ์ฯ

ด้านหลักสูตร ครูในโรงเรียนที่ปึงกรวิทยาพัฒนา(ทวีวัฒนา)ในพระราชูปถัมภ์ฯ มีความต้องการการนิเทศการสอนด้านหลักสูตรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความต้องการเป็นรายข้อ ประเด็นที่มีความต้องการนิเทศการสอนมากที่สุด คือ การประเมินผลการใช้หลักสูตร รองลงมาคือ การวิเคราะห์หลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อจัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระฯ ส่วนประเด็นที่มีความต้องการน้อยที่สุดคือ การเขียนคำอธิบายรายวิชา

ด้านการเตรียมการสอน ครูในโรงเรียนที่ปึงกรวิทยาพัฒนา(ทวีวัฒนา)ในพระราชูปถัมภ์ฯ มีความต้องการการนิเทศการสอนด้านการเตรียมการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความต้องการเป็นรายข้อ ประเด็นที่มีความต้องการนิเทศการสอนมากที่สุด คือ การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย รองลงมาคือ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ถูกต้องตามองค์ประกอบของหลักสูตร ส่วนประเด็นที่มีความต้องการนิเทศน้อยที่สุด คือ การกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกันตั้งแต่วัตถุประสงค์การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ครูในโรงเรียนที่ปึงกรวิทยาพัฒนา(ทวีวัฒนา)ในพระราชูปถัมภ์ฯ มีความต้องการการนิเทศการสอนด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความต้องการเป็นรายข้อ ประเด็นที่มีความต้องการนิเทศการสอนมากที่สุด คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ รองลงมาคือการสอนแบบโครงงาน คือ การสอนที่ใช้ปัญหาในการกระตุ้นผู้เรียนให้คิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ส่วนประเด็นที่มีความต้องการนิเทศน้อยที่สุด คือ การใช้วิธีสอนแบบนิรนัย คือ การสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากหลักการไปสู่ตัวอย่างย่อยๆ

ด้านสื่อการเรียนการสอน ครูในโรงเรียนที่ปึงกรวิทยาพัฒนา(ทวีวัฒนา)ในพระราชูปถัมภ์ฯ มีความต้องการการนิเทศการสอนด้านสื่อการเรียนการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความต้องการเป็นรายข้อ ประเด็นที่มีความต้องการนิเทศการสอนมากที่สุด คือ การผลิตสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ และการสร้างสื่อทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) รองลงมาคือ การใช้เทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนประเด็นที่มีความต้องการนิเทศน้อยที่สุด คือ การเลือกใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

ด้านการวัดและประเมินผล ครูในโรงเรียนที่ปึงกรวิทยาพัฒนา(ทวีวัฒนา)ในพระราชูปถัมภ์ฯ มีความต้องการการนิเทศการสอนด้านการวัดและประเมินผลในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความต้องการเป็นรายข้อ ประเด็นที่มีความต้องการนิเทศการสอนมากที่สุด คือ การใช้เครื่องมือในการวัดและประเมินผลที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน และการสร้างเกณฑ์การวัดและประเมินผลด้านทักษะ กระบวนการและเจตคติ รองลงมาคือ การประเมินผลตามสภาพจริง ส่วนการเลือกใช้เครื่องมือวัดผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และการสร้างแบบทดสอบที่มีความตรง ความเที่ยง อำนาจจำแนกและเป็นปรนัยมีความต้องการน้อยที่สุด

ข้อมูลเกี่ยวกับการเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม

การนิเทศการสอนควรมีการกำหนดให้เป็นนโยบายของสถานศึกษา สามารถนำไปปรับปรุงและพัฒนาในด้านต่างๆ ได้อย่างเป็นรูปธรรมและเหมาะสม สอดคล้องกับศักยภาพครูและผู้เรียนในโรงเรียน และควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการนิเทศการสอนเพื่อให้ครูสามารถนำไปใช้ได้ทั้งทิศทางเดียวกัน โดยจะมีความแตกต่างเพียงแค่วิชาที่สอนเท่านั้น นอกจากนี้ครูต้องการผู้นิเทศการสอนที่มีความรู้จริงและสามารถถ่ายทอดความรู้ที่มีอยู่ได้ซึ่งจะทำให้การสอนของครูมีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าเดิม

ด้านหลักสูตรควรมีการจัดอบรมการเขียนหลักสูตรให้กับครูเพื่อให้ครูทำและใช้ได้อย่างสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน และควรจะเป็นหน้าที่ของครูและบุคลากรทุกคนที่จะวิเคราะห์และจัดทำหลักสูตร

ด้านการเตรียมการสอนครูควรมีการเตรียมการสอนของครูให้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ ให้สอดคล้องกับสถานศึกษา

ด้านการจัดการเรียนการสอน ควรให้ผู้ที่มีประสบการณ์การสอนเป็นผู้นิเทศเพื่อที่จะได้คำแนะนำและแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ควรมีการจัดการนิเทศเป็นกลุ่มย่อย แบ่งตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ควรนิเทศกระบวนการทำงานเพื่อให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

ด้านสื่อการเรียนการสอนครูต้องการคำแนะนำในการคิด ผลิต นวัตกรรมใหม่ๆ นอกจากนี้ควรมีอบรมการทำสื่อการสอนที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพทุกๆ ปีการศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยสามารถนำอภิปรายผลเป็นรายด้านได้ดังต่อไปนี้

1. ด้านหลักสูตร

ผลการศึกษา พบว่า ครูในโรงเรียนที่ปึงกรวิทยาพัฒนา(ทวีวัฒนา)ในพระราชูปถัมภ์ฯ มีความต้องการการนิเทศการสอนในเรื่องการประเมินผลการใช้หลักสูตรมากที่สุด เนื่องจากครูยังไม่มีความเข้าใจในการประเมินหลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ว่ามีความเหมาะสมหรือมีข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไขในส่วนใด ในการประเมินหลักสูตรนั้นมีความสำคัญและจำเป็นต่อครูในการวางแผนตัดสินใจการใช้หลักสูตรเพราะหลักสูตรเป็นตัวกำหนดจุดประสงค์ในการสอน แนวทางในการจัดกิจกรรม เนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน จุดมุ่งหมายและสิ่งที่มุ่งหวังจะให้เกิดกับผู้เรียนทั้งความรู้ พฤติกรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และการวัดและประเมินผลผู้เรียน โดยการประเมินหลักสูตรนั้นจะทำให้ครูได้ทราบถึงความเหมาะสมของหลักสูตรในแนวทางการจัดการศึกษาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนนั้นได้จริง มีคุณภาพดี ได้ผลตรงตามที่กำหนดไว้หรือไม่ มีส่วนใดที่ต้องปรับปรุงแก้ไข ซึ่งสอดคล้องกับ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ที่กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรนั้นมีความจำเป็น เพราะการใช้หลักสูตรควรต้องมีการปรับปรุงหลักสูตรและแก้ไขสิ่งที่ยกพร่องในหลักสูตร ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจของครูว่าควรใช้หลักสูตรต่อ หรือยกเลิกหลักสูตรไปเพียงบางส่วนหรือยกเลิกหลักสูตรทั้งหมด สอดคล้องกับที่รุจิรุ ภูสาระ (2545) ที่กล่าวไว้ว่า การประเมินหลักสูตรจะช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลในการตัดสินใจในเรื่องหลักสูตรว่าหลักสูตรมีคุณภาพดีหรือไม่ เหมาะสมกับการนำไปใช้ได้อย่างไร อีกทั้งยังเป็นการได้หาข้อบกพร่องที่พบในหลักสูตร เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้หลักสูตรนั้นสามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและสังคมได้

2. ด้านการเตรียมการสอน

จากการวิจัยพบว่า ครูมีความต้องการนิเทศการสอนในเรื่องการเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัยมากที่สุด เนื่องจากครูยังไม่สามารถกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัยที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนได้สอดคล้องและเหมาะสม การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะเป็นการตั้งเป้าหมายของครูในการจัดการเรียนการสอนอันจะทำให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตามที่คาดหวัง และทำให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามแนวทางที่กำหนด การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตื้นเขินที่จะครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาได้เต็มศักยภาพ นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูได้มีเกณฑ์กำหนดในการพัฒนาผู้เรียนที่เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะ สอดคล้องกับที่รุจิริ ภูสาระ (2545) ที่กล่าวว่า การเขียนจุดประสงค์เป็นการช่วยให้ครูผู้สอนได้กำหนดเกณฑ์ว่าผู้เรียนควรจะปฏิบัติได้ในระดับใดที่ถือว่าเป็นระดับต่ำที่สุด นอกจากนี้ยังเป็นเกณฑ์ให้ครูเกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการพัฒนาผู้เรียน สามารถประเมินผู้เรียนได้สอดคล้องกับทิสนา แคมมณี (2548) ที่กล่าวถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ว่าเป็นสิ่งที่ครูผู้สอนมุ่งหวังให้เกิดกับผู้เรียนทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติ เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเป็นจุดหมายสูงสุดในการศึกษา

3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

ในด้านนี้พบว่า ครูมีความต้องการนิเทศการสอนในเรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์มากที่สุด การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ ครูต้องปรับการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่สำคัญดังกล่าว หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดไว้ให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ ให้สามารถนำมาใช้ในการตัดสินใจ แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ โดยเป็นการคิดแยกแยะ มีเหตุผล ใช้การพิจารณาไตร่ตรองอย่างถี่ถ้วน ซึ่งสอดคล้องกับทิสนา แคมมณี (2552) ที่กล่าวถึงการคิดวิเคราะห์ว่ามีความจำเป็นและใช้มากในชีวิตประจำวัน รวมถึงเป็นพื้นฐานในการคิดขั้นสูง หากผู้เรียนได้รับการพัฒนาก็จะสามารถคิดตัดสินใจและกระทำการในเรื่องที่ซับซ้อนและลึกซึ้งได้ดี ส่งผลให้เกิดการพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป สอดคล้องกับปริญานุช สถาวรณี (2548) ที่กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์เป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้ ทั้งในด้านระดับพัฒนาการและการใช้สติปัญญา เมื่อนักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์นักเรียนจะสามารถจำแนกและจัดหมวดหมู่หรือประเภทสิ่งต่างๆ สามารถตัดสินใจอย่างเหมาะสมและใช้ความรู้ประยุกต์แก้ปัญหาในสถานการณ์อื่น

4. ด้านสื่อการเรียนการสอน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ครูมีความต้องการการนิเทศการสอนในเรื่องการผลิตสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการสร้างสื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) มากที่สุด การที่ครูต้องการผลิตสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย เพราะการจัดการเรียนการสอนโดยไม่มีสื่อการเรียนรู้น่าสนใจนั้น อาจทำให้ผู้เรียนไม่สนใจในการเรียนและเกิดความเบื่อหน่ายได้ สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายยิ่งขึ้นและต้องการที่จะเรียนรู้ ครูจะต้องเป็นผู้ที่คอยกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความสนใจ โดยการหาสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยเหมาะสมกับในยุคปัจจุบัน นอกจากนี้สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอนนั้นเป็นสื่อการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้ อยากลองได้เป็นอย่างมาก เพราะสามารถตอบสนอง ได้ตอบ และตรวจสอบคำตอบได้ทันที โดยมีทั้งภาพเคลื่อนไหวและ

เสียงทำให้ผู้เรียนรู้สึกสนุกกับการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับที่กิดานันท์ มลิทอง (2548) กล่าวว่าสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นสื่อที่ผู้เรียนสามารถให้ผู้เรียนตอบคำถามและทราบผลได้ทันทีว่าผิดหรือถูก เป็นการเสริมแรงให้กับผู้เรียน และภายในบทเรียนจะประกอบไปด้วยตัวอักษร ภาพเคลื่อนไหวและเสียงประกอบ ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุก ไม่เบื่อหน่ายต่อการเรียน ดังนั้นครูจึงมีความต้องการการนิเทศการสอนในด้านนี้ ซึ่งสอดคล้องกับที่กฤษมันต์ วัฒนานรงค์ (2554) กล่าวถึงสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอนว่า ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น อีกทั้งช่วยตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียนได้และผู้เรียนสามารถลองผิดลองถูกได้ ซึ่งตอบสนองความต้องการรายบุคคลเป็นอย่างดี นอกจากนี้ผลการวิจัยหลายชิ้นที่ศึกษาเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ช่วยสอน อาทิ กิรติ กุลบุตร (2553) ที่พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น หลังจากที่นักเรียนได้เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

5. ด้านการวัดและประเมินผล

ผลการวิจัยที่พบว่า ครูมีความต้องการการนิเทศการสอนในเรื่อง การใช้เครื่องมือในการวัดและประเมินผลที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน และการสร้างเกณฑ์การวัดและประเมินผลด้านทักษะกระบวนการและเจตคติมากที่สุด ซึ่งในหลักสูตรได้มีการกำหนดให้มีการประเมินผู้เรียนอย่างหลากหลาย แต่ส่วนใหญ่ครูจะใช้แบบทดสอบเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้การวัดประเมินผลตามสภาพจริงยังเป็นเรื่องใหม่สำหรับครู จึงทำให้ครูไม่เข้าใจและคิดว่าเป็นเรื่องที่ยาก ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2546) กล่าวว่า การประเมินที่หลากหลายเป็นการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนในหลายรูปแบบ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถที่แท้จริงออกมาและสะท้อนให้เห็นถึงแรงจูงใจและความตั้งใจในการเรียนรู้ พร้อมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักกำกับ ดูแล และประเมินการเรียนรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ภัทรา นิคมานนท์ (2543) กล่าวว่า การการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีความเจริญงอกงามตามศักยภาพของนักเรียน ส่งเสริมและสร้างความรู้ให้ผู้เรียนได้ตามทางการเรียนรู้และความถนัด อันจะทำให้การเรียนรู้นั้นมีประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนี้ยังสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยผลพบว่า โรงเรียนควรจัดการอบรมในหัวข้อต่างๆที่ตรงกับความต้องการของครู อาทิ ด้านสื่อการเรียนการสอน ทั้งการผลิต การใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย โดยเฉพาะสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) ที่มีความต้องการเป็นอันดับแรก

2. จากผลการวิจัยผลว่า โรงเรียนควรสนับสนุนส่งเสริมในเรื่องการนิเทศในด้านการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลตามความต้องการของครู ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนิเทศการสอนโดยใช้เทคนิคการนิเทศในแบบต่างๆ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพมหานคร : ศุภสภา.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2548). เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : อรุณาการพิมพ์.
- กิริติ กุลบุตร. (2553). ผลของการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนประถมศึกษาที่มีความบกพร่องทางการอ่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กฤษมันต์ วัฒนารงค์. (2554). นวัตกรรมและเทคโนโลยีเทคนิคการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ผลิตตำราเรียนมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- งานสารสนเทศ กลุ่มบริหารวิชาการ โรงเรียนที่ปังกรวิทยาพัฒน์(ทวีวัฒนา)ในพระราชูปถัมภ์ฯ. (2556) สรุปผลรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประจำปี. กรุงเทพมหานคร : โรงเรียนที่ปังกรวิทยาพัฒน์ (ทวีวัฒนา)ในพระราชูปถัมภ์ฯ.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อัสสัมชัญ.
- ทิตินา แคมมณี. (2552). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2548). รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร : ด้านสุทธาการพิมพ์.
- ปริญานุษ สถาวรณ. (2548). การพัฒนากิจกรรมในหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรรณนทรี โชคไพศาล. (2553). พฤติกรรมการนิเทศที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัทรา นิคมานนท์. (2543). การประเมินผลการเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: ทิพย์วิสุทธิ.
- รัฐศักดิ์ เจริญศิลป์. (2545). การศึกษาความต้องการนิเทศการสอนของครูการศึกษาพิเศษเรียนร่วมในโรงเรียนที่เป็นศูนย์กลางทางวิชาการเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุจิรี ภูสาระ. (2545). การเขียนแผนการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร : บุ๊ค พอยท์.
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2552). นิเทศการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 4. นครปฐม : ภาคหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- สงัด อุทรานนท์. (2532). พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มิตรสหาย.
- โสภณ ชุมพลศักดิ์. (2555). ความต้องการการนิเทศภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะของครู ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ภาษาอังกฤษ

- Acheson, Keith A., & Gall, Meredith D. (2003). *Clinical Supervision and Teacher Development Perspectives Applications*. New York: John Wiley & Sons, Inc.
- Boyan, N.J., & Copeland, W.D. (1978). *Instructional Supervision Training Program*. Columbus Ohio: Charles E. Merrill Publishing Company.
- Costa, A.L., & Garmston, R.J. (2002). *Cognitive Coaching Foundation Seminar : Learning Guide*. 5th ed. Center for Cognitive Coaching.
- Glickman, C.D. (1981). *Developmental Supervision : Alternative Practice for Helping Teachers Improve Instruction*. Washington D.C. Association for Supervision And Curriculum Development.
- _____. (1995). *Supervision and Instructional Leadership : A Developmental Approach*. (3rd ed.) Massachusetts: Allyn and Bacon, Inc.
- Harris, B. M. (1985). *Supervisory Behavior in Education*. (3rd ed.) Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
- Katz, D., & Kahn, R.L. (1978). *Skill of An Effective Administrator*. New York: John Wiley & Sons, Inc.